

Verksamhetsberättelse 2022

för Hovrätten över Skåne och Blekinge

HOVRÄTTEN ÖVER SKÅNE OCH BLEKINGE
SVERIGES DOMSTOLAR

Hovrättens huvuduppgift är att pröva överklaganden av avgöranden från tingsrätterna inom hovrättens domkrets (Skåne och Blekinge). Andra viktiga uppgifter är att utbilda jurister till domare och att avge yttranden till regeringen över förslag till ny lagstiftning.

Hovrätten över Skåne och Blekinge

Postadress: Box 846, 201 80 Malmö

Besöksadress: Hovrättstorget 1, 211 18 Malmö

E-post: hovratten.skaneblekinge@dom.se

www.domstol.se/hovratten-over-skane-och-blekinge

INNEHÅLL

HOVRÄTTSPRESIDENTEN HAR ORDET	5
HOVRÄTTENS NYA MEDARBETARE	6
DIGITALISERING OCH ANNAN VERKSAMHETSUTVECKLING	10
EN ATTRAKTIV ARBETSPLATS	15
SAMVERKAN MED TINGSRÄTTERNA OCH EXTERNA AKTÖRER	18
KUNGLIGT AVSLUT PÅ JUBILEUMSÅRET	20
UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV 2022 ÅRS RESULTAT	24
UPPMÄRKSAMMADE MÅL I HOVRÄTTEN	28
HOVRÄTTENS BIDRAG TILL RÄTTSUTVECKLINGEN	32
HOVRÄTTSÅRET 2022 I KORTHET	35

*Hovrättspresident
Ylva Norling Jönsson*

HOVRÄTTSPRESIDENTEN HAR ORDET

Det är med stor glädje och stolthet som jag skriver dessa inledande rader till Hovrätten över Skåne och Blekinges verksamhetsberättelse för 2022. Av texten framgår att hovrättens verksamhet är effektiv och att vi har en mycket hög målavverkning.

Under året har vi avgjort nästan 4 800 mål vilket innebär både fortsatt målökning och fortsatt mycket hög avverkningstakt. Att många mål uppmärksammas och att flera av dem gäller frågor där hovrättens avgöranden bidrar till rättsutvecklingen framgår också av denna verksamhetsberättelse.

Något som kanske inte är lika väntat är att hovrättens medarbetare med stort engagemang och på olika sätt arbetar med verksamhetsutveckling. På de följande sidorna kan du läsa om hur vi arbetat med digitalisering, kommunikation och introduktion av nya medarbetare.

Hovrätten är en attraktiv arbetsplats men det innebär inte att vi kan slå oss till ro. Tvärtom är kompetensförsörjning och kompetensutveckling områden som vi alltid har i tankarna och försöker förbättra. Under året har vi också utvecklat vår samverkan med tingsrätterna i hovrättens domkrets och våra externa aktörer.

Den här beskrivningen av vår verksamhet är ett bidrag till att öka kunskapen om och förståelsen för hovrättens uppgift och roll. Det är extra glädjande att vid en uppföljning och tillbakablick kunna konstatera att de allra flesta av de aktiviteter som vi planerade att genomföra i vår verksamhetsplan för år 2022 nu är genomförda. Självklart fyller hovrättens 200-årsjubileum en särskild plats i såväl verksamhetsberättelsen som alla medarbetares hjärta.

Trevlig läsning!

Ylva Norling Jönsson
Hovrättspresident

HOVRÄTTENS NYA MEDARBETARE

På hovrätten arbetar cirka hundra personer och vi får varje år nya medarbetare, inte minst med anledning av domarbanan. 2022 fick hovrätten dessutom två nya hovrättslagmän.

Två nya hovrättslagmän

Den 3 januari började Margita Åhsberg som hovrättslagman på avdelning 1. Margita Åhsberg, som är domarutbildad i hovrätten, kom från Helsingborgs tingsrätt där hon arbetat som rådmän sedan år 2007 och därefter som chefsrådmän sedan år 2015. Margita Åhsberg har sysslat mycket med familjerätt och påföljdsfrågor, och har varit expert i Ungdomsreduktionsutredningen. Hon undervisar bland annat på Domstolsakademins kurs om Ungdomsmål.

Den 19 maj 2022 utnämndes Bob Nilsson Hjorth som hovrättslagman. Bob Nilsson Hjorth har arbetat i hovrätten sedan 2006, först som hovrättsråd och sedan 2012 som vice ordförande. Bob Nilsson Hjorth är sedan länge engagerad i frågor om praxis i narkotikabrottmål och bostadsrätt, och undervisar på Domstolsakademins kurser om bland annat dessa ämnen. Han är också medförfattare till Bostadsrättslagen En kommentar och Prövningstillstånd i hovrätten.

Nya hovrättsråd och adjungerade råd

Den 8 december tillträdde Helen Voelkerling som hovrättsråd, tillika vice ordförande. Helen Voelkerling har arbetat som hovrättsråd sedan 2012 och var dessförinnan rådmän i Ystads tingsrätt. Samtidigt med Helen Voelkerling utnämnde regeringen ytterligare tre nya vice ordförande i hov-

rätten, nämligen rådmännen Karin Mårtensson, Ann-Louise Roos och Niklas Ljunggren. De tillträder först under 2023.

Den 1 juni tillträdde Anna Billing som hovrättsråd. Anna Billing, som även hon är domarutbildad i hovrätten, kom då närmast från en tjänst som rådmän på förvaltningsrätten i Malmö. Vår administrativa direktör, Emma Regnér, utnämndes den 7 april till hovrättsråd. Emma Regnér, som tidigare var rådmän, fortsätter sin tjänst som administrativ direktör.

Vi har under året fått två nya adjungerade råd, Mattias Hedberg och Cindy Costéus. Mattias Hedberg har tidigare arbetat som bolagsjurist och Cindy Costéus som kammaråklagare. Mattias Hedberg ska under våren 2023 vidare till Malmö tingsrätt och Cindy Costéus till Lunds tingsrätt.

Under året har lagmännen Fredrik Löndahl och Lars Bjurstam, f.d. hovrättspresidenten Ralf G Larsson, f.d. hovrättsrådet Lars Clevesköld samt f.d. rådmannen Torbjörn Nordenson haft tidsbegränsade förordnande som adjungerade ledamöter.

En ny handläggarchef

I maj fick avdelning 2 en ny handläggarchef, Jonas Wahlström. Jonas Wahlström har tidigare arbetat som domstolshandläggare i Malmö tingsrätt och Lunds tingsrätt. ►

*Handläggarchefen
Jonas Wahlström*

Fiskalsantagningen

Hovrätten fortsätter att locka skickliga jurister till domarbanan och även under 2022 har söktrycket varit stort. Under året antogs 16 nya fiskaler.

Nya domstolshandläggare

Under året har tre nya domstolshandläggare börjat på hovrätten, nämligen Camilla Pedersen, Erika Nykjaer Reinholdsson och Asta Wittmoss.

Administrativ personal

Den 1 oktober tillträdde Karolina Mellstrand som administrativ assessor. Tjänsten är ny och ersätter den tidigare tjänsten som administrativ fiskal. Förändringen syftar bland annat till att skapa ytterligare meriterande och intressanta tjänster för våra assessorer i regionen och kan förhoppningsvis bidra till att öka domarbanans attraktivitet. En annan fördel är att den administrativa assessorn kan delta i den dömande verksamheten, såväl i hovrätten som på tingsrätterna i regionen.

Hovrätten har under året även anställt en regional kommunikatör, Fredrik Lassen. Han har sin grundanställning i hovrätten men tjänstgör även på Malmö tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt. Fredrik Lassen har tidigare arbetat som domstolshandläggare och kommunikatör på Helsingborgs tingsrätt men var redan ett känt ansikte på hovrätten eftersom han var projektanställd för att arbeta med 200-årsjubileet.

Katja Dahlström och Rezna Faraj började som växelhandläggare den 14 november.

Hovrätten har under året tagit emot juriststudenter från Lunds universitet för arbetsplatsanknytningsarbete (APU-praktik).

Adjungerade råden
Mattias Hedberg och Cindy Costéus

Hovrättslagmannen
Margita Åhsberg

DIGITALISERING OCH ANNAN VERKSAMHETS-UTVECKLING

Hovrättens övergripande målsättning är att ha en effektiv och rättssäker målhantering. För att förbättra och bibehålla kvalitet och effektivitet krävs ständig verksamhetsutveckling.

Det digitala arbetssättet

IT- och digitaliseringsfrågorna är centrala. Digitaliseringen av hovrättens verksamhet syftar ytterst till att säkerställa ett högt förtroende hos allmänheten, göra det enklare för allmänhet och parter i deras kontakter med myndigheten samt förbättra såväl kvaliteten som effektiviteten i domstolens verksamhet.

Sedan tidigare har hovrätten ett digitalt arbetssätt för granskning och justering av domar och beslut. Under 2022 har vi fortsatt vårt arbete med att ytterligare digitalisera målhanteringen. I november införde vi målstatuspil som signalbärare och började arbeta med digitala åtgärdsförslag och åtgärdsbeslut i en del av våra mål. Genom att vi jobbar alltmer digitalt tas många onödiga arbetsmoment bort. Det betyder i sin tur att vi kan jobba effektivare och få en bättre arbetssituation. Dessutom minskar vi pappershanteringen och därmed miljöpåverkan.

Arbetet med övergång till e-arkiv har fortsatt under året. E-arkivet innebär att digitala handlingar kan vårdas, tillgängliggöras och bevaras och är en förutsättning för att hovrätten framöver ska kunna arbeta helt digitalt.

I syfte att stärka hovrättens IT-kompetens utsågs under året fyra av hovrättens medarbetare till IT-stödjare respektive IT-samordnare. IT-stödjarna har till uppgift att stötta sina kollegor i den

dagliga datoranvändningen medan IT-samordnaren ansvarar för den IT-relaterade kompetensutvecklingen för hovrättens medarbetare.

Rekommendationer för domskrivning

Hovrättens dåvarande domskrivningsgrupp sammanställde 2018 ett dokument med rekommendationer om utformning av dom i brottmål i hovrätten. Hovrättens nya domskrivningsgrupp har under året gått igenom dokumentet och gjort vissa justeringar. Hovrättens ledningsgrupp antog rekommendationerna våren 2022. Domskrivningsgruppen påbörjade därefter arbetet med att uppdatera och anpassa hovrättens autotexter så att de överensstämmer med rekommendationerna. Gruppen ser också över de autotexter som inte gäller domskrivning i brottmål. Det arbetet beräknas vara färdigt under 2023.

Introduktion av nya medarbetare

En bra och genomtänkt introduktion för nya medarbetare är ett centralt inslag i en professionell och väl fungerande verksamhet. Introduktionen är grunden för att skapa trivsel och för att den nya medarbetaren snabbt ska kunna finna sig till rätta som medlem i arbetslaget. Under året har en projektgrupp arbetat med att förbättra introduktionen av nya fiskaler, tf. hovrättsassessorer, adjungerade råd och hovrättsråd. Arbetsgruppen ►

*Delar av hovrättens nya IT-stödjare och IT-samordnare.
Administratören Armin Terzic, domstolshandläggaren
Freja Munthe och ordningsvakten Jonas Schön*

*Hovrättsassessorn Johan Henningsson, hovrättsrådet
Per G Hansson och hovrättsfiskalen Erik Jonzén*

*Frukostmöte i Jensensalen
med inbjudna journalister*

*Kamera med teleprompter
för livesändning*

har inventerat och lämnat förslag på vilket introduktionsmaterial som ska lämnas samt sett över formerna för och innehållet i introduktions- och handledarsamtalen.

Vi fortsätter utveckla kommunikationsarbetet

Att vi har en välfungerande intern kommunikation är en grundförutsättning för att skapa samsyn gällande verksamhetens mål och bidrar till engagerade, delaktiga och ansvarstagande medarbetare. En välfungerande extern kommunikation är viktig för att skapa förståelse för vår verksamhet och öka allmänhetens förtroende för domstolen. Hovrätten har fortsatt utveckla kommunikationen under 2022.

Hovrätten började finnas på sociala medier 2021 och närvaron har fortsatt under 2022. På LinkedIn har hovrätten publicerat 22 inlägg. Det som fått flest visningar var en artikel om tjänsten som adjungerat råd, med titeln "Byt karriär – bli domare!" med drygt 3 600 visningar. Hovrätten har även publicerat 31 inlägg på Twitter, främst länkar till pressmeddelanden.

I oktober anställde hovrätten en regional kommunikatör. Det är en delad tjänst där hovrätten står för 50 procent och Helsingborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt för 25 procent vardera. Kommunikatören ska även bistå övriga tingsrätter i regionen med bland annat medieutbildningar och vara ett stöd i domstolarnas kommunikationsarbete.

Under hösten höll kommunikatören Fredrik Lassen medieutbildningar för personalen. Utbild-

ningarna var uppdelade och anpassade till olika yrkeskategorier. För domarna var fokus på att skriva pressmeddelande. För handläggare och administrativ personal var fokus på kontakten med journalister.

Hovrätten har en tradition av att domarna låter publicera välskrivna pressmeddelanden i uppmärksammade mål. Totalt 19 pressmeddelanden publicerades under 2022.

I oktober bjöd hovrätten in journalister till ett frukostmöte. Syftet var att få en bättre förståelse för journalisternas behov. Deras betyg på kontakterna med domstolen var generellt gott. Hovrätten lämnar alltid ut handlingar snabbt och är tillmötesgående vid frågor. Journalisterna uppskattar hovrättens pressmeddelanden och vill gärna få veta i förväg i vilka mål pressmeddelanden publiceras. Därför har hovrätten nu skapat en sida på vår webbplats med aktuella mål där vi bland annat skriver datum för huvudförhandling, meddelande av dom, kontaktuppgifter och om hovrätten avser att publicera pressmeddelande.

När hovrätten i december meddelade dom i målet gällande två mord på Malmö latinskola höll hovrätten en pressträff. Journalister från tio olika mediebolag fanns på plats och pressträffen sändes direkt via TT.

Under 2022 publicerades 1 755 nyheter om hovrätten enligt det statistikverktyg Sveriges Domstolar använder. Det är en ökning med 33,1 procent jämfört med året innan då hovrätten förekom i 1 318 nyheter. Den mest frekventa källan var Dagens Juridik, tätt följt av Sydsvenskan.

Handläggarchefen Linda Nordvall

EN ATTRAKTIV ARBETSPLATS

Hovrätten vill vara en arbetsplats som attraherar, utvecklar och behåller den bästa kompetensen. Medarbetare ska vara engagerade och goda förebilder för verksamheten. Arbetsmiljön ska vara anpassad för verksamheten och det moderna arbetslivet.

De genomförda rekryteringarna under året visar att hovrätten är en attraktiv arbetsplats och att det inte är svårt att rekrytera kvalificerad personal.

Kompetensförsörjning

I våras bjöd hovrätten in tingsnotarierna i domkretsen på en informationsträff med efterföljande mingel där några av hovrättens fiskaler och tf. assessorer berättade om domarbanan och domaryrket.

Under hösten deltog hovrätten på JiA-dagarna som arrangeras av Juridiska Föreningen i Lund och är en möjlighet för juriststudenter att möta framtida arbetsgivare. Representanter från hovrätten var på plats i Sveriges domstolars monter där studenterna kunde ställa frågor om domarutbildningen och hur det är att arbeta inom Sveriges domstolar. Dessutom erbjöd hovrätten kontaktsamtal där några studenter fick möjlighet till fördjupade samtal om vilka arbeten som finns inom Sveriges domstolar både under och efter studietiden. Under JiA-dagarna arrangerades även en lunch där bl.a. rådmannen Andreas Gustafsson, den administrativa assessorn Sandra Ahrén och lagmannen Johan Sjöo deltog och berättade om olika karriärvägar som finns inom Sveriges domstolar.

I höstas gick startskottet för hovrättens alumni-verksamhet som riktar sig till de som är domarut-

bildade hos oss och som är yrkesverksamma jurister. Syftet med verksamheten är att hålla kontakt med utflugna assessorer och skapa gemenskap mellan domarutbildade jurister från vår hovrätt. Hovrätten planerar att ge ut två nyhetsbrev per år och dessutom bjuda in nätverkets medlemmar till en årlig alumniträff.

Kompetensutveckling

Det är av stor betydelse för hovrätten att medarbetarna ges möjlighet till vidareutbildning. Under året har olika utbildningsinsatser riktade till hela eller delar av personalen genomförts. Nedan nämns några exempel.

Våra vice ordförande har informerat om ny praxis och lagstiftning vid flera tillfällen.

Under året har våra fiskaler fått utbildning i bland annat utsökningsrätt, vapenlagstiftningen och ungdomspåföljder.

Hovrätten var i våras värd för Riksviceordförandemötet och fick besök av ett tjugotal vice ordförande från landets hovrätter. Årets tema var "Beställningsmord i gängmiljö". Anna Bergkvist, kriminalinspektör och utredare av grova brott vid polisregion Väst höll ett föredrag om problem, utveckling, effekter på rättsväsendet m.m. Efter en frågestund och diskussion pratade Simon Rosdahl, rättssakkunnig på Justitiedepartementet ►

om lagstiftningsarbete rörande beställningsmord i gängmiljö m.m. Avslutningsvis höll Joakim Ek-lund, biträdande säkerhetschef på Domstolsverket, och Ulf Cederborg, säkerhetschef vid Malmö tingsrätt, ett föredrag om arbetet för att domstolar och rättsväsendets aktörer ska kunna handlägga mål om beställningsmord i gängmiljö på ett säkert sätt.

Hovrättens chefer har vid två tillfällen under året träffats på en chef- och ledarskapsdag. Vid dessa träffar har olika frågor med anknytning till ledarskap diskuterats.

I höstas föreläste arbetsrättsjuristen Linnea Littorin för samtliga medarbetare om risken för otillbörlig påverkan och hur hovrätten kan arbeta förebyggande i dessa frågor.

Några av hovrättens domare deltog i augusti på det 42:e nordiska juristmötet som denna gång hölls i Reykjavik. De nordiska juristmötena har arrangerats regelbundet i 150 år och samlar nordiska jurister med olika bakgrund för diskussioner i olika ämnen. I år medverkade bland annat hovrättens president Ylva Norling Jönsson som talade om Domstolarnas närhet till medborgarna.

De flesta av hovrättens domare deltog i höstas på en regional praxisdiskussion som denna gång hölls på Helsingborgs tingsrätt. Under dagen diskuterade deltagarna bland annat Confirmation bias i brottmål. Moa Lidén, post doc forskare vid Department of Security and Crime Science, UCL, London och Juridicum, Uppsala universitet, föreläste om tendensen att selektivt leta efter och tolka information på ett sätt som bekräftar uppfattningar eller hypoteser.

Utöver ovanstående ingår flera medarbetare i olika nätverk eller har genomgått utbildningar i Domstolsakademien eller Domstolsverkets regi under året. Många av våra medarbetare undervisar även själva på Domstolsakademins utbildningar.

Informationsmöten och arbetsplatsträffar

Presidenten har haft digitala informationsmöten varannan vecka när det inte har varit semesterperiod. En inspelad version av mötet har funnits tillgängligt på intranätet under en vecka efter sändningen. Vi har också haft regelbundna avdelningsmöten i samband med fredagsfrukosten.

Vi har haft flera arbetsplatsträffar under året där bland annat verksamhetsplanen, sommarorganisationen och bemötandefrågor diskuterats. Under året har också regelbundna samverkansmöten hållits.

Presidenten har haft möten med hovrättens fiskaler, tf. assessorer samt representanter från Yngreföreningen. Vid dessa möten har bland annat Yngreföreningens trivselbarometer, domarbanan, förberedelsen inför tingsrättstiden, arbetsbelastning och utbildningsbehov diskuterats.

Personalaktiviteter

Hovrätten vill vara en trivsamt arbetsplats där vi alla känner arbetsglädje. Vi har genomfört flera trivselaktiviteter under året, bland annat jubileums-AW och avdelningsvisa julfester.

På vår Friskvårdseftermiddag i september åkte vi till Torups rekreationsområde. Väl där kunde vi i vackert väder delta i olika friskvårdsaktiviteter som t.ex. intervallträning, mindfulness, powerwalk och styrketräning.

I höstas hölls ett domarinternat för hovrättens ordinarie domare på hotell Mossbylund. På agendan stod bland annat diskussioner kring domareetik med f.d. justitierådet Anna Skarhed, riktlinjer för domskrivning, digitaliseringen och domarutbildningen. Vår kommunikatör Fredrik Lassen höll ett pass om mediehantering och pressmeddelanden.

Den 20 oktober samlades domstolshandläggarna på de dömande avdelningarna. Under eftermiddagen diskuterades bland annat digitaliseringen. Handläggarna fick också en utbildning om mediehantering.

Även medarbetarna på den administrativa enheten har haft en utvecklingseftermiddag. Under eftermiddagen diskuterades bland annat administrationens uppdrag och funktion, verksamhetsmål för 2023 och mediehantering.

Den 12 november hölls vår traditionsenliga Gåsamiddag. Som vanligt bistod Yngreföreningen med toastmaster, fördrink och musik.

Året avslutades med traditionsenligt luciatåg av Culpakören samt julavslutning med jultallrik.

Servicechefen Dan Göthed, personalchefen Birgitta Grafström och handläggarchefen Jonas Wahlström

Hovrättens representanter på Nordiska jurismötet 2022

SAMVERKAN MED TINGSRÄTTERNA OCH EXTERNA AKTÖRER

Hovrätten har under året fortsatt att arbeta för en ökad samverkan mellan hovrätten och tingsrätterna i domkretsen. Vid två tillfällen under året har presidenten bjudit in tingsrättslagmännen till hovrätten.

Vid dessa möten diskuterades bland annat fiskalsantagningen, säkerhetsfrågor och regional samverkan kring vissa administrativa funktioner.

I februari besökte presidenten och den administrativa direktören Svea hovrätt. Under besöket utbyttes erfarenheter om bland annat fiskalsantagningen, digitaliseringen, kompetensförsörjningen och kommunikation.

Presidenten, den administrativa direktören och en av hovrättslagmännen har besökt Lunds tingsrätt. Vid besöket har vi bland annat berättat om hovrättens verksamhet och domarbanan för medarbetarna på tingsrätten som också har fått möjlighet att ställa frågor om hovrätten och vår verksamhet.

Hovrätten har haft samrådsmöte med åklagarna, såväl på lokalt som nationellt plan.

I våras anordnade hovrätten ett regionalt chefsdomarinternat. Förutom presidenten deltog hovrättslagmännen samt tingsrätternas lagmän och chefsrådmän. Under mötet diskuterades bland annat fiskalsrekryteringen, säkerhetsarbetet och regional samverkan.

*Hovrättspresidenten Ylva Norling Jönsson, administrativa direktören
Emma Regnér och personalchefen Birgitta Grafström*

KUNGLIGT AVSLUT PÅ JUBILEUMSÅRET

Hovrätten instiftades den 24 maj 1821 av konung Karl XIV Johan. 200-årsjubileet har firats med ett jubileumsår som inleddes 2021 och avslutades den 20 maj 2022 med en jubileumsdag.

Under jubileumsåret har åtta jubileumswebbinarier sänds från hovrätten och tingsrätterna i hovrättens domkrets. Från Helsingborgs tingsrätt sändes ett webinarium den 14 januari på temat *Ungdomsmål och påföljder för ungdomar*. Medverkande var lagmannen Lennart Johansson, hovrättslagmannen Margita Åhsberg och chefsrådmannen Margareta Hansson.

Den 25 februari sändes jubileumswebbinarium 5, denna gång från Blekinge tingsrätt på temat *Ordning och säkerhet i domstol*. Förutom lagmannen Dan Sjästad medverkade rådmännen Ingela Klinteberg och Kai Koskela samt kulturhistorikern Michael Helgesson.

Jubileumswebbinarium 6 stod Ystads tingsrätt som värd för den 25 mars. Temat var *Sveriges Domstolars internationella utvecklingsarbete*. Medverkande var Fredrik Löndahl, lagman Ystads tingsrätt, Jonas Högström, chef för internationella enheten på Domstolsverket, Fredrik Bohlin, rådmann, och Christoffer Önrup, internationell samordnare.

Hässelholms tingsrätt stod den 22 april värd för jubileumswebbinarium 7. Temat var *Den nya brottmålsprocessen* och förutom lagmannen Kristina Andersson medverkade seniora åklagaren Pernilla Tallinger, advokaten Johan Mars och ordningsvakten Tomas Lindeman.

Det sista jubileumswebbinariet sändes den 18 maj från Lunds tingsrätt. Temat var *Domarrollen – då, nu och i framtiden*. Förutom lagmannen Björn Hansson medverkade Thed Adelswärd, chefsrådmann, Sandra Ahrén, administrativ assessor, Elsa Trolle Önnersfors, docent i rättshistoria vid Lunds universitet och som moderator Richard Croneberg, juris doktor i finansrätt vid Lunds universitet.

Hovrätten bjöd in allmänheten till ett välbesökt öppet hus den 14 maj. Besökarna fick möjlighet att se två olika rättegångsspel och fyra olika föreläsningar med titlarna *Hur bestämmer domstolen straff*, *Vägen till domaryrket*, *Teknik i sal och andra godbitar samt Offentlighet i domstol*. Dessutom visades en film om hovrättens möbler och andra betydelsefulla föremål i en av salarna.

I samband med 200-årsjubileet har hovrätten i samarbete med Juridiska fakulteten vid Lunds universitet satt samman en utställning om hovrättens historia. Elsa Trolle Önnersfors, Lars Lindblad, Frida Solding, Fredrik Lassen och Andrea Lindblom har skapat de olika delarna. Utställningen fanns på plats lagom till öppet hus. Den är permanent och finns i domstolens allmänna utrymmen där besökare kan ta del av den under hovrättens öppettider. ►

*H.K.H. Kronprinsessan och
hovrättspresidenten Ylva Norling Jönsson*

Utställningen består av fyra delar.

- Hovrättens historia
- Kvinnliga pionjärer
- Några människoöden
- Synen på psykisk ohälsa ur ett rättsligt och historiskt perspektiv

Utställningen finns även att ta del av på hovrättens externa webbplats.

Lagom till jubileumsdagen den 20 maj kunde hovrätten presentera jubileumsboken *Lagens öga*. Boken är skriven av Kjell Åke Modéer, professor emeritus i rättshistoria, och Martin Sunnqvist, docent i rättshistoria, vid Lunds universitet. Den berättar hovrättens 200-åriga historia med start i Kristianstad och flytten till Malmö. Boken är utgiven av Institutet för rättshistorisk forskning, grundad av Gustav och Carin Olin.

När Sydsvenskan sammanställde en lista över årets historiska Malmöböcker placerar "Lagens öga" först och beskrevs av journalisten Martin Andersson som "Den bok i årets skörd som väger tyngst – både till innehåll och format".

Föreläsningar och firande på jubileumsdagen

Den 20 maj avslutades jubileumsåret med en festlig jubileumsdag. Under förmiddagen kunde hovrättens personal och inbjudna gäster ta del av föreläsningar av bland andra Anders Eka, Elsa Trolle Önnfors och Manne Gerell. Föreläsningarna hölls i hovrättens gamla byggnad, numera High Court, där gästerna även åt lunch. Samtidigt tog hovrättspresidenten och ett mindre sällskap emot H.K.H. Kronprinsessan och prins Daniel i den nuvarande hovrättsbyggnaden Kronprinsessparet fick en egen visning av lokalerna inklusive den historiska utställningen innan det var dags för lunch.

Efter lunchen samlades alla gäster i hovrättens atrium. Där höll först hovrättspresidenten tal och överlämnade det första exemplaret av *Lagens öga* till Kronprinsessan. Därefter följde tal av justitieministern Morgan Johansson, Domstolsverkets generaldirektör Thomas Rolén, Högsta domstolens ordförande Anders Eka samt avslutningsvis Kjell Åke Modéer och Martin Sunnqvist.

Jubileumsdagen avslutades med en supé i hovrättens gamla byggnad för personal och inbjudna gäster.

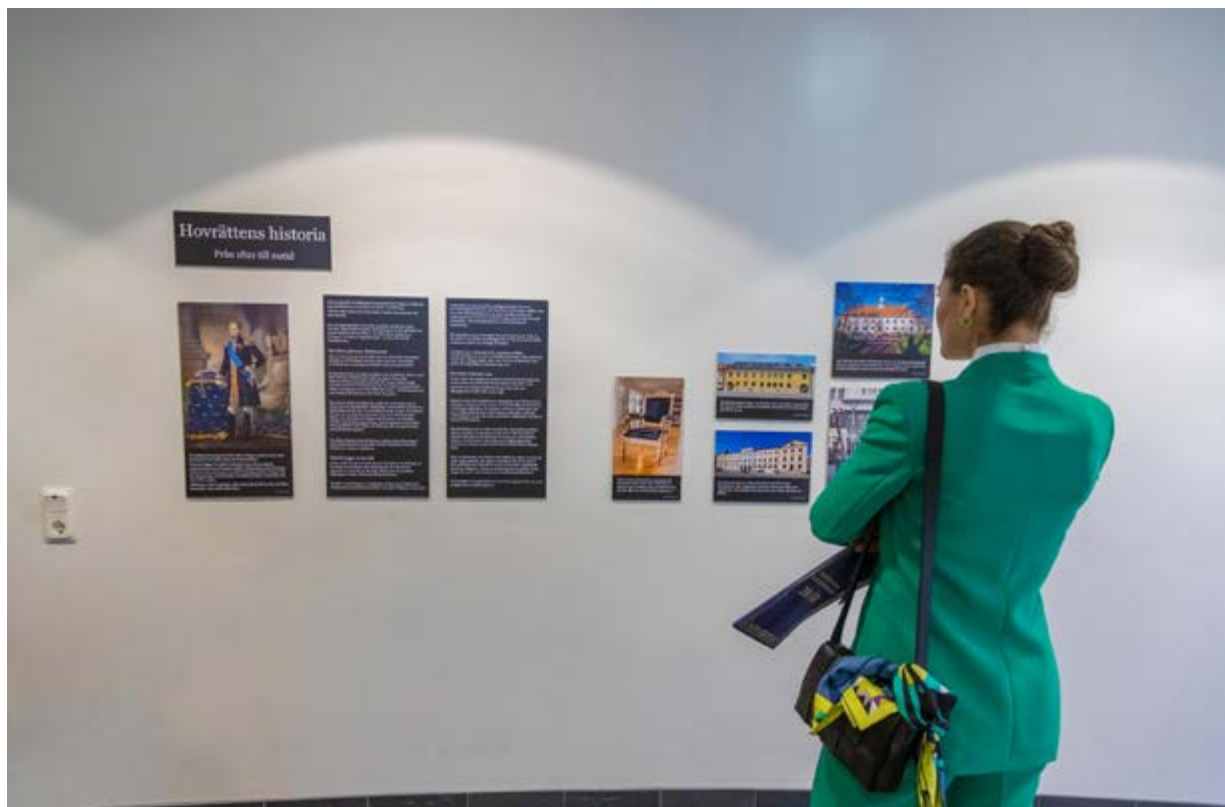

Boken finns till försäljning
men kan även läsas på
stiftelsens webbplats:
olinfoundation.com/rs-30/

Skanna QR-koden för att
komma direkt till hemsidan

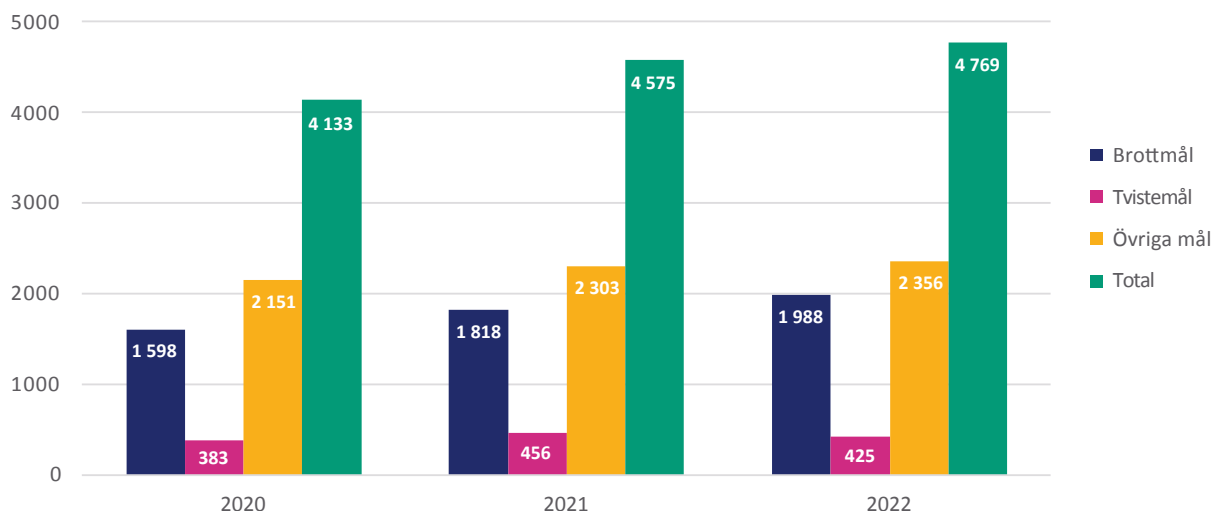

UPPFÖLJNING OCH ANALYS AV 2022 ÅRS RESULTAT

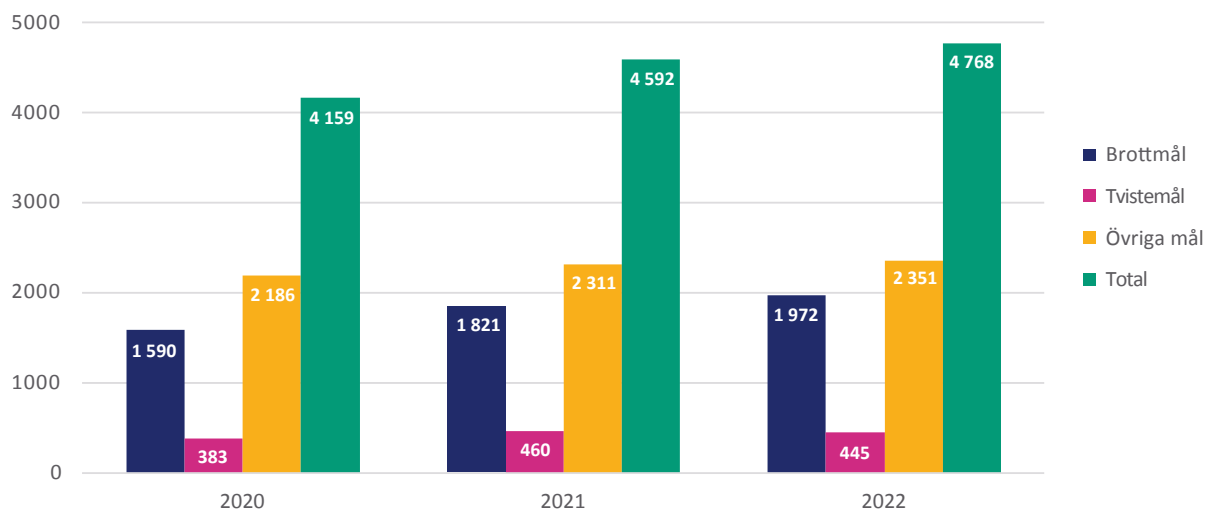
Hovrätten uppfyller regeringens verksamhetsmål.

Måltillströmning, målavverkning och balanserade mål 2020–2022

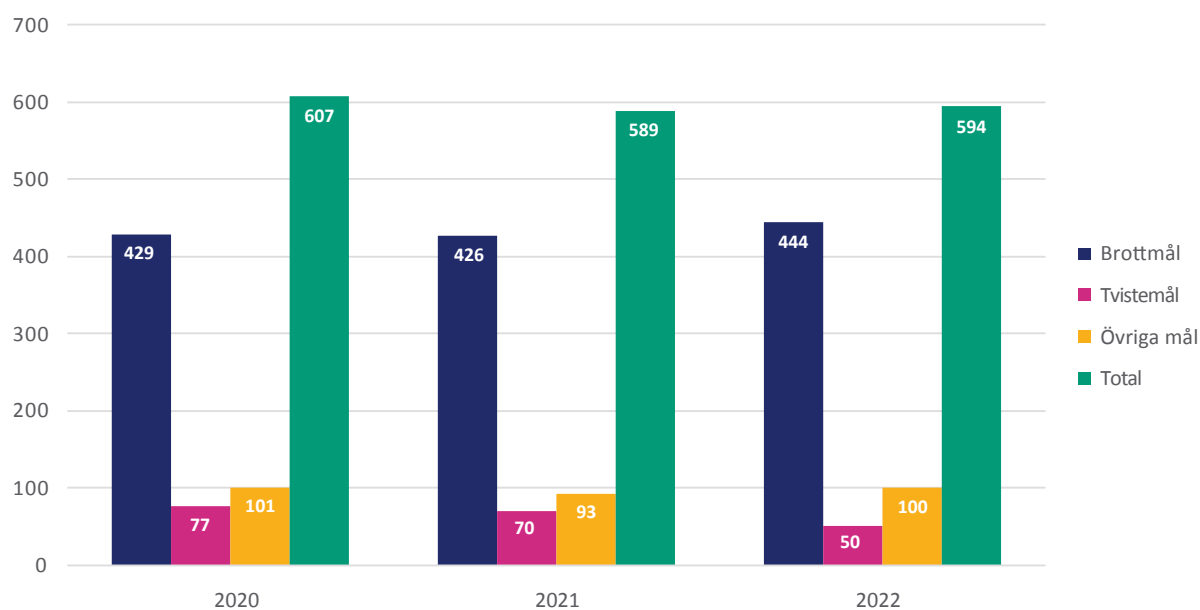
Tillströmningen av brottmål, tvistemål och övriga mål under de senaste tre åren framgår av diagrammet nedan. Ökningen av antalet inkomna mål fortsatte alltså även under 2022. Antalet inkomna brottmål ökade med 9,4 % i förhållande till 2021 medan tvistemålen minskade med 7 %. Antalet inkomna övriga mål ökade med 2,3 %.

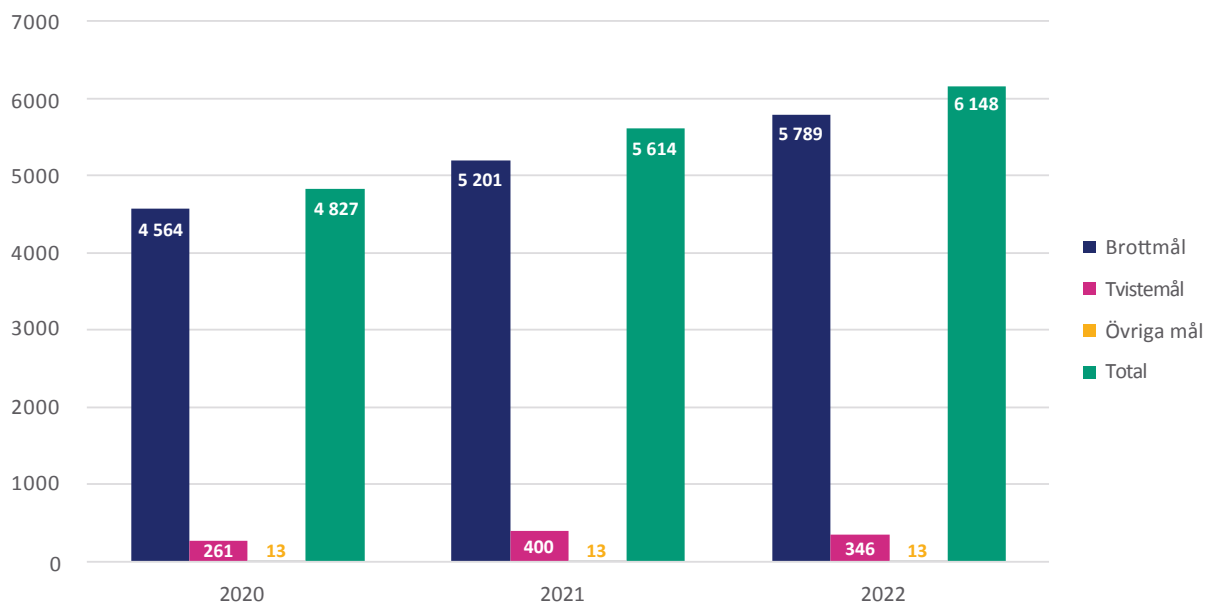
Hovrätten har under de senaste tre åren avgjort följande antal brottmål, tvistemål och övriga mål. Som framgår av diagrammet ökade antalet avgjorda brottmål i förhållande till 2021 med 8,3 %. Antalet avgjorda tvistemål minskade med 3,3 % och avgjorda övriga mål ökade med 1,7 %.

Antalet balanserade brottmål, tvistemål och övriga mål vid utgången av de senaste tre åren framgår av diagrammet nedan. Antalet balanserade brottmål ökade något jämfört med 2021. Balanserade tvistemål minskade med hela 40 % medan balanserade övriga mål ökade med 7,5 %.

Den sammanlagda förhandlingstiden (i timmar) har under de tre senaste åren varit likt diagrammet nedan. Den sammanlagda förhandlingstiden i brottmål ökade alltså under 2022 med 9,5 % jämfört med 2021. Det bör anmärkas att antalet ordinarie domare i hovrätten också ökat. År 2020 hade hovrättens tre målavdelningar en grundbemanning som bestod av nio ordinarie domare, idag är grundbemanningen elva ordinarie domare. Även antalet fiskaler och tf. assessorer har ökat.

Uppfyllelse av målen för 2022 avseende omloppstider m.m.

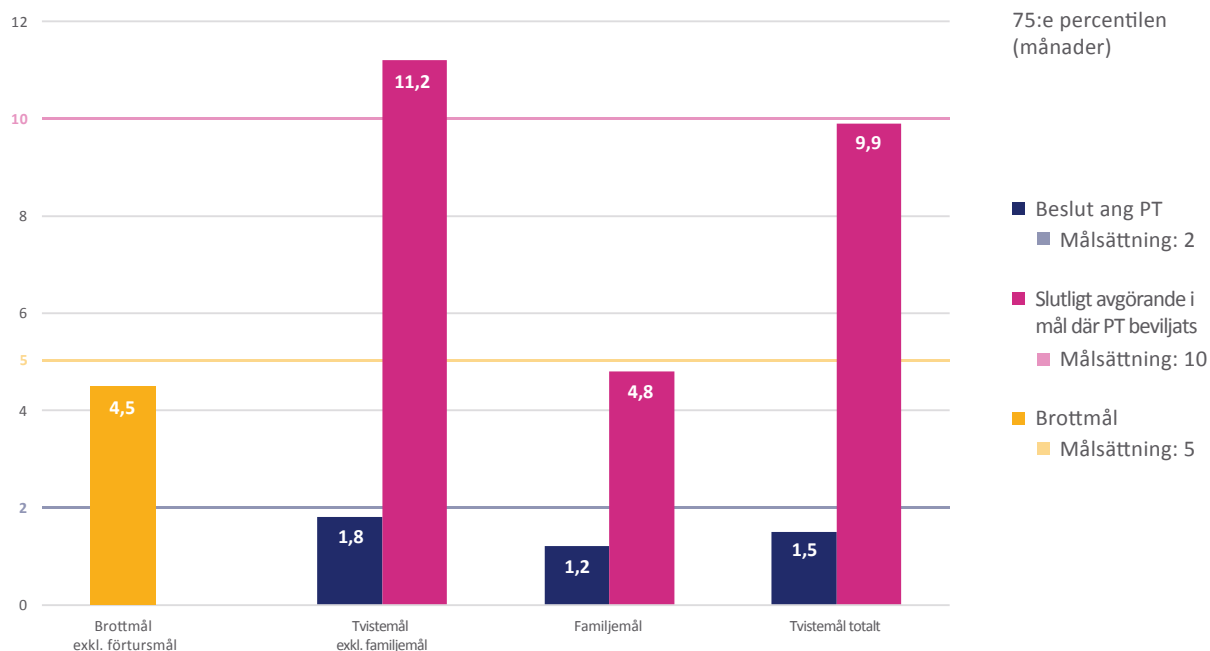
Omloppstider

Regeringen har i regleringsbrevet avseende Sveriges Domstolar angett att 75 procent av brottmålen (exklusive förtursmålen) inte ska ta längre tid än fem månader i hovrätt. Beträffande tvistemål ska frågan om prövningstillstånd i 75 procent av målen ta högst två månader att avgöra. I de tvistemål där prövningstillstånd beviljas ska 75 procent av målen ta högst tio månader att avgöra räknat från den tidpunkt då målet kom in till hovrätten.

Hovrättens verksamhetsmål för 2022 avseende omloppstider var att uppfylla regeringens verksamhetsmål för såväl tvistemål som brottmål. Hovrättens uppfyllelse av regeringens och sina egna målsättningar med avseende på omloppstider framgår av diagrammet på nästa sida.

Hovrätten uppfyllde alltså regeringens och hovrättens mål beträffande brottmål och avseende tvistemål totalt sett, men uppfyller inte riktigt det egna målet avseende tvistemål exklusive familjemål.

Hovrätten har inga överbalanser.

Åldersstruktur

Andelen brottmål äldre än tolv månader utgjorde 0,9 % vid utgången av 2022 att jämföras med 2,8 % för 2021. Snittet för samtliga hovrätter 2022 var 14,8 %. Hovrätten hade ett brottmål äldre än 24 månader vid utgången av 2022.

Hovrätten hade inga tvistemål äldre än tolv månader vid utgången av 2022 att jämföra med 5,2 % vid utgången av 2021. Snittet för samtliga hovrätter 2022 var 18,6 %.

Budgetutfall

Hovrättens tilldelade medel för 2022 uppgick till 109 032 000 kr. Hovrättens utfall för året blev 106 726 137 kr. Av överskottsbeloppet fick hovrätten ta med sig 1 568 355 kr till 2023.

UPPMÄRKSAMMADE MÅL I HOVRÄTTEN

Hovrätten har under året avgjort 4 768 mål av varierande karaktär och storlek. Intresset för vår verksamhet är alltid stort men några av våra mål har väckt extra mycket uppmärksamhet i media och bland allmänheten. Här nämns några av dem.

Rödebymordet

Blekinge tingsrätt dömde i november 2021 en man och en kvinna till livstids fängelse för mord på en äldre man i dennes hem utanför Rödeby. Även hovrätten dömde båda tilltalade för mord men bestämde straffet för kvinnan till fängelse i 18 år.

Försök till mord och olaga hot på en skola i Eslöv

I augusti 2021 utsattes en skola i Eslöv för en s.k. skolattack där en lärare knivhöggs allvarligt och flera lärare och elever hotades. Gärningen motiverades delvis av ett s.k. hatbrottsmotiv. Lunds tingsrätt dömde i december 2021 gärningsmannen för bl.a. försök till mord och nio fall av grovt olaga hot men ogillade åtalen för grovt olaga hot i förhållande till flera andra personer som befunnit sig på skolan. Sju av dessa personer överklagade tingsrättens dom till hovrätten. Hovrätten bedömde att gärningsmannens agerande var att bedöma som grovt olaga hot mot fyra av dessa målsägande.

Grovt bedrägeri i samband med gåva av en bostadsrätt

Tre personer var åtalade för att genom vilseledande ha förmått en man, född 1939, att genom ett gåvobrev skänka sin bostadsrätt till en av de tilltalade. Hovrätten fann att mannen blev vilseledd eftersom han undertecknade gåvobrevet i förlitan på att han skulle få vissa utlovade motprestationer, såsom omhändertagande i hemmet och 1,2 mkr i ersättning, utan att det fanns någon avsikt hos de tilltalade att uppfylla motprestationerna.

Hovrätten ansåg att gärningen präglats av en påtaglig förslagenhet och ett cyniskt utnyttjande av en äldre man med svårigheter att värja sig. Hovrätten bedömde därför bedrägeriet som grovt och ansåg att straffvärdet inte bara skulle bestämmas utifrån bostadsrättens värde utan var betydligt högre. Liksom tingsrätten dömde hovrätten därför de tre männen till tre års fängelse.

Mordbranden i Ängelholm

Helsingborgs tingsrätt dömde den 5 september 2022 två unga män för grov mordbrand efter en anlagd brand på ett HVB-hem i Ängelholm. De båda männen bodde på HVB-hemmet. En av dem, en 21-åring, erkände brottet och överklagade inte heller tingsrättens dom. Den andra, en 18-åring, förnekade brottet och överklagade tingsrättens fällande dom. Hovrätten kom fram till att det inte var ställt utom rimligt tvivel att 18-åringen varit delaktig på sådant sätt att han kunde dömas för att genom anstiftan eller medhjälp ha medverkat vid mordbranden och frikände 18-åringen.

Skjutningen på Gamlegårdens köpcentrum i Kristianstad

Den 3 augusti 2021 sköt två personer mot ett flertal människor utanför ett köpcentrum på Gamlegården i Kristianstad. De båda skyttarna satt på en motorcykel som kördes av en tredje person.

Tre unga män åtalades vid Kristianstads tingsrätt för bland annat mordförsök. Tingsrätten dömde den äldste av dem och en av de yngre medan den yngste frikändes. Hovrätten ändrade domen så att den äldste frikändes helt men den yngste, som hunnit fylla 18 år, dömdes för bland annat mordförsök. Den 18-åring som dömdes i tingsrätten dömdes även i hovrätten.

Malmö latinskola

En 18-åring dödade den 21 mars 2022 två lärare på Malmö latinskola genom att hugga ihjäl dem med en yxa. Malmö tingsrätt dömde 18-åringen till livstids fängelse. I sitt överklagande till hovrätten yrkade han att i stället få rättspsykiatrisk vård eller i vart fall ett tidsbestämt fängelsestraff.

Hovrätten tog del av samma utredning som tingsrätten. Dessutom hördes en överläkare på 18-åringens begäran. Enligt överläkaren lider 18-åringen av svår autism som gjort att han inte kunnat styra sitt beteende.

Hovrätten begärde in ett yttrande från Socialstyrelsens rättsliga råd. Rådet anslöt sig till bedömningarna och slutsatserna i det rättspsykiatriska utlåtandet, det vill säga att det inte fanns förutsättningar att döma 18-åringen till rättspsykiatrisk vård. Hovrätten ansåg därför liksom tingsrätten att annan påföljd än fängelse var utesluten. Vad som framkommit vid förhöret med överläkaren förändrade inte bedömningen.

Enligt hovrätten fanns det däremot anledning att anta att 18-åringens utveckling och omdömesförmåga har varit bristande jämfört med andra personer i samma ålder. Trots att det kan ses som förmildrande omständigheter påverkade det inte straffet. Hovrätten fastställde tingsrättens domslut utan några ändringar.

PFAS-målet

I december 2013 upptäcktes att dricksvattnet från Brantafors vattenverk i Ronneby innehöll höga halter av perfluorerade alkylsubstanser (PFAS). Ett stort antal personer väckte talan mot dricksvattenleverantören, Ronneby Miljö och Teknik AB (RMT), och begärde att Blekinge tingsrätt skulle fastställa att RMT är ansvarigt för att kompensera dem för dels fysiska personskador, dels psykiska personskador.

Blekinge tingsrätt meddelade dom den 13 april 2021. I domen slog tingsrätten fast att RMT var ansvarigt för att kompensera var och en av kärandena för ersättningsgill personskada i form av förhöjda halter PFAS innebärande ökade hälsorisker samt fysiska förändringar och försämringar av deras kroppar. Tingsrätten ogillade talan i den del som gällde psykisk personskada, det vill säga befogad oro för ohälsa och försämrad hälso- och livsprognos.

RMT överklagade tingsrättens dom till hovrätten. Eftersom enbart RMT överklagade domen var frågan om psykisk personskada inte föremål för hovrättens prövning. Frågan för hovrätten var om kärandena hade visat att de drabbats av fysisk personskada. Hovrätten kom sammanfattningsvis fram till att det inte var visat att någon av kärandena har lidit personskada. Hovrätten ändrade därför tingsrättens dom och ogillade talan om skadeståndsansvar.

Encrochatmålet

Målet gällde bland annat åtal för förberedelse till mord på flera platser i Skåne. Bevisningen bestod till stor del av chatmeddelanden via krypteringstjänsten EncroChat.

Vid Malmö tingsrätt handlade det om 15 tilltalade. Samtliga tilltalade överklagade tingsrättens dom men fyra av dem återkallade sedan sina överklaganden. Hovrätten prövade åtalet mot 11 personer, varav två friades av tingsrätten. Även hovrätten frikände dessa två personer. Hovrätten frikände ytterligare en av de tilltalade, som i tingsrätten hade dömts för ett fall av förberedelse till mord. Övriga åtta tilltalade dömdes även av hovrätten. Två av dem fick skärpta fängelsestraff.

Målet var, liksom vid tingsrätten, mycket omfattande. Huvudförhandlingen pågick från maj till oktober med omfattande bevisning.

HOVRÄTTENS BIDRAG TILL RÄTTSUTVECKLINGEN

Som överinstans spelar hovrätten en viktig roll i rättsutvecklingen. En del av våra avgöranden prövas i Högsta domstolen vars avgörande i sin tur kan bli prejudikat, medan en del av våra avgöranden publiceras i publikationen "Rättsfall från hovrätterna" (RH).

PREJUDIKAT FRÅN HÖGSTA DOMSTOLEN

Under året har flera intressanta avgöranden från hovrätten prövats av Högsta domstolen. Nedan nämns ett urval av dessa.

"Näringspenningtvätten i Dackom Bygg"

NJA 2022 s. 42

Fråga vid näringspenningtvätt om den tilltalade har medverkat till åtgärder som skäligen kan antas ha vidtagits i penningtvättssyfte. Fråga också om rubricering och straffvärdebedömning.

"Avstängningen från högskoleprovet"

NJA 2022 s. 118

En deltagare i ett högskoleprov har använt otillåtna hjälpmedel och därför avstängts från att under viss tid delta i nya prov. Det har ansetts inte stå i strid med förbudet mot dubbel lagföring och dubbla straff att deltagaren även åtalats för osann försäkran.

"Den svårtolkade uppsägningen"

NJA 2022 s. 388

Fråga om hur tydligt en lokalhyresgäst som säger upp hyresavtalet för villkorsändring måste ange den ändring i villkoren som han eller hon vill ha till stånd.

"De två testamentena"

NJA 2022 s. 509

Återtagande av återkallelse av testamente. För att ett återkallat testamente på nytt ska få giltighet krävs att det finns i behåll och att det av omständigheterna framgår att testamentet uttrycker testators yttersta vilja. Utgångspunkten är att testamentstagaren har bevisbördan för omständigheter av den innebörden och beviskravet är det som normalt gäller i tvistemål.

"Godmansförutsättningarna"

NJA 2022 s. 623

Vilka förhållanden hos en hjälpbehövande ska föreligga för att ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken ska kunna anordnas?

"Förväxlingen"

NJA 2022 s. 675

En person som har gett annan i uppdrag att begå ett mord har dömts för anstiftan av mord, trots att gärningsmannen på grund av förväxling dödat en annan person än det tilltänkta offret. Även fråga om den som har lämnat uppdraget kan dömas för, utöver anstiftan av mord på det faktiska offret, anstiftan av försök till mord på det tilltänkta offret.

RH-REFERAT

Under 2022 har följande av hovrättens avgöranden lämnats in för publicering i RH (publicering sker först vid laga kraft).

- När en käre begärt ersättning för inkassobrev som avser successivt förfallande avgifter saknas det i princip utrymme att underkänna kravet vid tredsakod mot svaranden. (RH 2022:7).
- Ansvar för uppsåtligt vapenbrott kräver att gärningsmannens uppsåt omfattar att vapnet är tillståndspliktigt. Okunskap om tillståndsplikten är inte straffrättsvillfarelse som avses i 24 kap. 9 § brottsbalken, utan s.k. oegentlig rättsvillfarelse. (RH 2022:8).
- Motorcykelförare, som haft del i uppkomsten av trafikolycka, har inte lämnat namn eller adress till motparterna, vilka var underåriga, men erbjudit sig att lämna sitt telefonnummer. Fråga om föraren därmed gjort tillräckligt för att undgå ansvar för smitning från trafikolycksplats. (RH 2022:2).
- När det gäller trolöshet mot huvudman bör vid beaktande av ekonomisk skada som grund för att bedöma ett brott som grovt tillämpas samma värdegräns som vid de centrala förmögenhetsbrotten, dvs. fem basbelopp. Även vid bedömning av straffvärdet av sådant brott bör den praxis som utvecklats vid de centrala förmögenhetsbrotten med utgångspunkt i storleken av förmögenhetsöverföring kunna vara vägledande.
- Vid tillgodoräknande av frihetsberövande som verkställighet av dagsböter har avräkning skett med tio dagsböter för varje kalenderdag som frihetsberövandet pågått.
- Fråga vid talan om skattetillägg om innebörden i kravet att åklagaren ska ange de omständigheter som åberopas till stöd för skattetillägget enligt 6 § lagen (2015:632) om talan om skattetillägg i vissa fall.

Hovrättens atrium

*Domstolshandläggaren Emma Persson
och tf assessorn Alexander Skargren*

HOVRÄTTÅRET 2022 I KORTHET

Vi har under året avgjort nästan 5 000 mål av varierande karaktär och storlek. Även vid sidan av vår kärnverksamhet har hovrättsåret varit händelserikt med många spännande händelser och möten. Nedan följer några exempel.

Domstolshandläggaren Emma Persson och handläggarchefen Linda Nordvall

Januari

Margita Åhsberg börjar som hovrättslagman på avdelning 1.

Justitiesekreteraren Elisabeth Ståhl berättar för fiskalerna om arbetet som justitiesekreterare i Högsta domstolen.

Jubileumswebbinarium sänds från Helsingborgs tingsrätt.

Några av våra domstolshandläggare byter avdelning.

Februari

Jubileumswebbinarium sänds från Blekinge tingsrätt.

Fiskalsintervjuer hålls och sex fiskaler antas till domarbanan.

Fiskalsutbildning om familjemål med rådmannen Karin Mårtensson och hovrättsrådet Anette Ohlsson.

Blekinge tingsrätts lagman Dan Sjästad, rådmännen Ingela Klinteberg och Kai Koskela

Ystads tingsrätts lagman Fredrik Löndahl

Mars

Informationsträff om domarbanan för regionens tingsnotarier.

Jubileumswebbinarium sänds från Ystads tingsrätt.

Verksamhetsplanen för åren 2022-2025 diskuteras på arbetsplatsträffarna.

Rådmannen Fredrik Forssman berättar för fiskalerna om sina erfarenheter från övervakningsnämnden.

Lunds tingsrätts lagman Björn Hansson

April

Hovrättens jurister samlas för att diskutera en ny domarroll och kompetensförsörjningen av framtida domare.

JubileumsAW med efterföljande konsert på Malmö live konserthus.

Chefs- och ledarskapsförmiddag för hovrättens chefer.

Jubileumswebbinarium sänds från Hässleholms tingsrätt.

Tf. hovrättslagmannen Bob Nilsson Hjorth har fiskalsutbildning om påföljdspraxis vid narkotika-brottslighet.

Maj

Fiskalsintervjuer hålls och fyra fiskaler antas till domarbanan.

Hovrätten arrangerar öppet hus för allmänheten.

Bob Nilsson Hjorth utnämns till hovrättslagman.

Det sista jubileumswebbinarieriet sänds från Lunds tingsrätt.

Jubileumsdag med efterföljande Jubileumsfest.

Rättegångsspel under öppet hus

Juni

Presidenten deltar på nordiskt presidentmöte i Norge.

Nio processrättsstudenter har praktik i hovrätten under en vecka.

Jubileumskväll för hovrättens äldreförening.

Kristianstads tingsrätt besöker hovrätten.

Jubileumsfirande med hovrättens nämndemän.

Våravslutning där hovrättslagmannen Margita Åhsberg tilldelas NOR.

Årets sommarnotarier börjar i hovrätten.

Jubileumsfirande med äldreföreningen

Augusti

Presidenten har möte med hovrättens Yngreförening.

Några av hovrättens jurister deltar i Nordiskt juristmöte på Island.

Fotografering till bildbanken för Attraktiv arbetsgivare

Hovrättens friskvårdseftermiddag i Torup

September

Friskvårdseftermiddag i Torup.

Vid en arbetsplatsträff diskuteras och utvärderas sommarorganisationen.

Fiskalsintervjuer hålls och två fiskaler antas till domarbanan.

Fiskalsutbildning om vapenbrott med hovrättsrådet Fredrik Landgren.

Oktober

Frukostmöte med inbjudna journalister.

Chefs- och ledarskapsdag för hovrättens chefer.

Domarinternat för hovrättens ordinarie domare.

Domstolsverkets förtroendedagar anordnas digitalt och hovrätten sänder en del av programmet på storbild i lunchrummet. Hovrättspresidenten deltar i en paneldiskussion om domare och domstolar i media/sociala medier.

Utvecklingsdag för den administrativa avdelningen.

Malmö tingsrätts notarier besöker hovrätten och får information om domarbanan.

Fiskalsutbildning om utsokningsrätt med rådmannen Anna Tengberg och tingsfiskalen Kim Dohm-Hansen.

Hovrättens domare deltar i regional praxisdag i Helsingborg.

Utbildningseftermiddag om otillbörlig påverkan.

Hovrättsassessorerna Jakob Gustafsson, Emilia Anders och Kristina Feldt får sina diplom av hovrättspresidenten Ylva Norling Jönsson

November

Arbetsmiljörond.

Vid arbetsplatsträffarna diskuteras bland annat internt bemötande och medarbetarskap.

Några av hovrättens medarbetare fotograferas till Domstolsverkets bildbank inom ramen för projektet Attraktiv arbetsgivare.

Hovrättens och Yngreföreningens gåsamiddag.

Presidentmöte med fiskaler och tf. assessorer.

Fiskalsintervjuer hålls och fyra fiskaler antas till domarbanan.

Fiskalsutbildning om ungdomspåföljder med hovrättslagmannen Margita Åhsberg.

Mingel före gåsamiddagen

December

Hovrättsassessorn Tove Berleen håller fiskalsutbildning om den praktiska handläggningen i mål om provning av beslag.

Regeringen utnämner hovrättsrådet Helen Voelkerling samt rådmännen Karin Mårtensson, Ann-Louise Roos och Niklas Ljunggren till hovrättsråd, tillika vice ordförande, samt rådmännen Maria Anvin och Bo Göran Olsson till hovrättsråd.

Avdelningsvisa julfiranden.

Luciafirande med Culpakören från Juridicum.

Julavslutning där hovrättsrådet Helen Voelkerling tilldelas NOR.

Hovrättsrådet Helen Voelkerling, domstolshandläggaren Lena Winflo, hovrättslagmannen Anna Graninger och personalchefen Birgitta Grafström

HOVRÄTTEN ÖVER SKÅNE OCH BLEKINGE
SVERIGES DOMSTOLAR